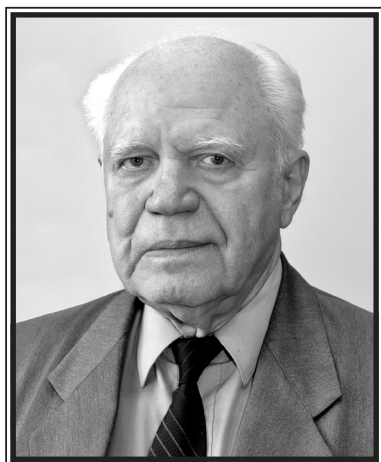

IN MEMORIAM

ПАНЧЕНКО ПЕТРО ПАНТЕЛЕЙМОНОВИЧ

20 квітня 2016 р. на 88-му році життя відійшов у Вічність доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки й техніки України, учасник Другої світової війни Петро Пантелеймонович Панченко.

Народився він 16 жовтня 1928 р. на Полтавщині, у селянській родині. Освіту здобував у Лубенському економічному технікумі та Львівському державному університеті. Після завершення навчання працював на журналістській, педагогічній роботі, у сфері комсомольсько-молодіжного руху на Львівщині. Усі ті роки були пов'язані з процесом, який у 1990-х отримав назву радянізації Західної України. Був він надзвичайно складним, до початку 1950-х рр. виявлявся у серйозному громадянському, збройному протистоянні.

У 1972 р. П.П.Панченко переїхав до Києва. Працював завідувачим кафедрою вишу, доцентом, активно публікувався в наукових виданнях, збірках творів художнього жанру. Значне місце у трудовій біографії зайняла праця в академічному Інституті історії України. У 1974–2003 рр. П.П.Панченко пройшов шлях від старшого наукового співробітника до завідуючого відділом. Саме роки практичної діяльності у цій установі стали для нього найбільш плідними, творчими на ниві історичної науки. Сфера його інтересів охоплювала суспільно-політичні процеси та проблеми аграрної історії. Учні й вихованці П.П.Панченка ведуть наукову, педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах Києва, Запоріжжя, Кам'янця-Подільського, Дніпра, Житомира, Львова, Чернівців, Хмельницького, Луганська, Миколаєва. Він постійно виступав із доповідями, повідомленнями на конференціях. Був членом організаційних комітетів із проведення аграрних симпозіумів історії Східної Європи. Упродовж 16 років очолював державні екзаменаційні комісії історичних факультетів Чернівецького, Запорізького держуніверситетів, Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. У 1982 р. П.П.Панченко захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук, а в 1985 р. ВАК СРСР присвоїла йому вчене звання професора.

Петро Пантелеймонович щиро сприйняв проголошення незалежності України, доклавши багато зусиль для становлення вітчизняної науки й освіти. Нестабільність суспільно-політичної ситуації, особливо наприкінці літа 1991 р., підігрита путчем у

Москві, коли доля державності зависла на волосині, змусила його взятися за підготовку брошури «Московська серпнева революція у верхах: міфи і правда» (Тернопіль, 1991 р.). Спільно зі співробітниками відділу сучасної історії України академічного інституту, як завідуючий підрозділом, П.П.Панченко активно включився в роботу щодо відстежування подій та нагромадження матеріалу для осмислення проблем становлення незалежної України. Він займався розробкою широкого комплексу питань, які стосувалися загального державотворчого процесу в історичній ретроспективі, його переосмислення, а також екологічних проблем, релігійно-церковних аспектів тощо. Під керівництвом та за безпосередньої участі П.П.Панченка було підготовлено перші підручники й посібники з вітчизняної історії. Осмислюючи концептуальні засади тоталітаризму, дослідник активно включився у вивчення таких трагічних для українства подій, як голодомори 1930–1940-х рр., Чорнобильська катастрофа. Співпраця із запорізькими колегами значною мірою сприяло тому, що професор П.П.Панченко опинився у центрі підручникотворення.

У 1997–1998 рр. серед його професійних пріоритетів з'явилася військова історія. Саме у цей час було започатковано новий і важливий напрям роботи в науково-пошуковому агентстві «Книга Пам'яті України». У 1999 р. організаційний талант П.П.Панченка розкрився з новою енергією. На тлі дискусій про необхідність розбудови громадянського суспільства в нього виникла ідея про необхідність створення Української академії історичних наук, котру активно підтримала наукова громадськість.

У 2003 р., після складання за віком повноважень завідуючого відділом в Інституті історії України НАНУ, розпочався новий, не менш плідний, етап творчої біографії П.П.Панченка, пов'язаний із Державною науковою сільськогосподарською бібліотекою Національної академії аграрних наук України. Він з ентузіазмом включився в роботу, якою займалися співробітники установи, щодо повернення нашій історії плеяди практично забутих постатей, подій, фактів. У 2006 р. ВАК України затвердила П.П.Панченка головою спеціалізованої вченої ради за спеціальністю 07.00.07 – історія науки й техніки. Наукова громадськість схвально сприйняла чотиритомне видання «Сільське господарства України від минулого до сьогодення». Високо поціновувалася кваліфікація фахівця при відборі та рецензуванні матеріалів до електронної збірки наукових праць «Історія науки і біографістика». Позитивні відгуки на шпальтах спеціалізованих видань здобув підручник «Аграрна історія України» – фактично єдиний такого рівня в нашій країні.

Усе життя П.П.Панченка було сповнене працею, він користувався незаперечним авторитетом у колі фахівців. Держава високо оцінила його заслуги, нагородивши 14 орденами та медалями, удостоївши низки почесних відзнак, грамот тощо. П.П.Панченко зробив вагомий внесок у виховання наукових і педагогічних кадрів, за його керівництва та консультування захищено близько 20 докторських і кандидатських дисертацій.

Петро Пантелемонович був великодушною й порядною людиною. Світла пам'ять про нього назавжди залишиться у серцях усіх тих, хто його добре знав...

С.С.Падалка (Київ)